

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5751

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

ผู้เรียบเรียง นายอนุชา ดีสวัสดิ์ นิตกรชำนาญการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ มิถุนายน 2567

ปัจจุบันประเทศไทยและทั่วโลกกำลังเผชิญปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันมีสาเหตุมาจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของประชากรโลก เช่น กระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม การผลิตไฟฟ้า การกลั่นน้ำมัน การก่อสร้าง การขนส่ง การใช้ประโยชน์จากที่ดินและการเกษตร การจัดการขยะและของเสีย เป็นต้น สภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลกระทบต่อความสมดุลของธรรมชาติ ส่งผลให้ความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกเพิ่มสูงขึ้น อุณหภูมิพื้นผิวโลกและน้ำทะเลร้อนขึ้น การเกิดพายุรุนแรงและถี่ขึ้น และภัยแล้งสาหัสมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาอาหารขาดแคลน ปัญหาสิ่งมีชีวิตสูญพันธุ์ และปัญหาความยากจนและการพลัดถิ่นตามมา

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกลายเป็นประเด็นความท้าทายที่ประชาคมระหว่างประเทศต่างให้ความสำคัญและร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ซึ่งเห็นได้จากการจัดทำกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ค.ศ. 1992 พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ค.ศ. 1997 ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ค.ศ. 2015 และการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties: UNFCCC COP) ซึ่งไทยได้ลงนามในกรอบอนุสัญญาและเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลง/พิธีสารข้างต้นมาโดยลำดับ

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. โดยกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และมีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันอีก 2 ฉบับ ได้แก่ 1. ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เสนอโดย นางสาวศนิवार บัวบาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ 2. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจกและคาร์บอนเครดิต พ.ศ. เสนอโดย พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ อยู่ระหว่างรับฟังความคิดเห็น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ มีอำนาจกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย

2. การจัดตั้งกองทุนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้การสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทุกอุตสาหกรรมทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน เช่น การตรวจวัดและรับรองปริมาณรวมของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ หรือที่เรียกว่า คาร์บอนฟุตพริ้นท์ การสนับสนุนการลดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิล เป็นต้น

3. การจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจก (GHG inventory) ภาคบังคับ กำหนดให้หน่วยงานรัฐมีอำนาจขอข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากผู้ประกอบการพลังงานและผู้ประกอบการกิจการโรงงานใน 15 อุตสาหกรรม ได้แก่ การผลิตไฟฟ้า การก่อสร้าง การขนส่ง เหมืองถ่านหิน น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อโลหะ เคมี โลหะ ผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง อิเล็กทรอนิกส์ การใช้สารทดแทนสารทำลายชั้นโอโซน การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า กระดาษ และเยื่อกระดาษ อาหารและเครื่องดื่ม และเกษตรและปศุสัตว์

4. การลดก๊าซเรือนกระจก กำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ และขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรายงานปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและจัดทำฐานข้อมูลในภาพรวมของประเทศ

5. การกำหนดระบบภาษีคาร์บอนและคาร์บอนเครดิต กำหนดสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการซื้อขายสิทธิดังกล่าว เพื่อสร้างความมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคลเฉพาะกลุ่มผ่านกลไกทางเศรษฐศาสตร์ที่มีความยืดหยุ่นสูง รวมทั้งพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีคาร์บอนแบบอัตราก้าวหน้าในสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงกับระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading System: ETS)

6. การดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านภูมิอากาศ เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลสำหรับคาดการณ์ ประเมินความเสี่ยง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ อีกทั้งมีการจัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้ง 6 สาขา ได้แก่ น้ำ เกษตร ท่องเที่ยว สาธารณสุข ทรัพยากร และตั้งถิ่นฐาน

7. บทกำหนดโทษ กำหนดให้มีการนำค่าปรับที่ได้จากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายไปช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็กให้สามารถจัดทำรายงานคาร์บอนและดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แม้ร่างพระราชบัญญัติ ทั้ง 3 ฉบับ จะอยู่ในระหว่างรับฟังความคิดเห็น แต่ผู้ประกอบการสามารถเตรียมความพร้อมของสถานประกอบการและโรงงานได้โดยการตรวจวัดการปล่อยคาร์บอนฟุตพริ้นท์ในองค์กรและในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ

บรรณานุกรม

- ครั้งสุดท้าย! รับฟัง “ร่าง พ.ร.บ.การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ...”. (26 มีนาคม 2567). **กรุงเทพธุรกิจออนไลน์**. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/environment/1119490>
- เป็นไปได้แค่ไหน? ก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในปี 2065. (13 พฤษภาคม 2567). **ไทยพีบีเอส**. สืบค้น 31 พฤษภาคม 2567 จาก <https://policywatch.thaipbs.or.th/article/environment-31#overview>
- พูนสิทธิ์ ว่องวัชชัย. (14 พฤษภาคม 2567). ส่อง “กฎหมายโลกร้อน” ไทยฉบับแรก...เข้มแต่ดี. **กรุงเทพธุรกิจออนไลน์**. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/environment/1126697>
- สหประชาชาติประเทศไทย. (12 มีนาคม 2565). **สาเหตุและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2567 จาก <https://thailand.un.org/th/174652-สาเหตุและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กองกฎหมายต่างประเทศ, ฝ้ายคั่นคว่ำและเปรียบเทียบบกฎหมาย. (2563). **เอกสารทางวิชาการ เรื่อง Climate Change พัฒนาการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. นางสาวศนิवार บัวบาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ**. สืบค้น 4 มิถุนายน 2567 จาก https://www.parliament.go.th/section77/survey_detail.php?id=371
- _____. **ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจกและคาร์บอนเครดิต พ.ศ. เสนอโดย พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ**. สืบค้น 4 มิถุนายน 2567 จาก https://www.parliament.go.th/section77/survey_detail.php?id=381